

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی **صبح ایران** • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۴۷۰ • شماره: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: مصیم • تلفن: ۴۴۵۳۳۷۲۵

www.sharghdaily.ir

سه‌شنبه ۸ آذر ۱۴۰۱ • ۴ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ • ۲۹ نوامبر ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۴۳۳ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۱:۵۳ • اذان مغرب ۱۷:۱۱
اذان صبح فردا ۵:۲۶ • طلوع آفتاب ۶:۵۴

شتر

دیالوگ روز

طعم گیلاس - عباس کیارستمی - ۱۳۷۶

آقای باقری (عبدالرحمن باقری) به مهندس بدیعی (همایون ارشادی)؛ قطع امید کردی؟

صبح پا شدی به آسمون نگاه کردی؟! دم صبح طلوع آفتابو نمی‌خوای ببینی!؟!

ماه رو دیدی؟ نمی‌خوای ستاره‌ها رو ببینی؟

شب مهتاب ... اون قرص کامل ماه رو دیگه نمی‌خوای ببینی؟ چشمتو می‌خوای ببندی؟ از مزه به گیلاس می‌خوای بگذری؟

گزارش خوانی

چند ایده متفاوت

جام جهانی این دوره چندان خوش‌نام نبود و تماشاگران هم از آن استقبال نکردند. هرچند در چند روز گذشته تصاویری از حضور تعدادی از فعال رسانه‌ای اولگرا منتشر شده است، اما این بی‌اعتنایی را می‌توان در عدم حضور ۹۰درصدی تماشاگران آلمان نیز مشاهده کرد؛
باین‌حال، با تمام مقررات سخت و حتی دستگیری چند نفر به دلیل نوشیدن یا لباس نامناسب و… فیفا همچنان از انتخابش دفاع می‌کند و حمایتش در تمام لحظات برگزاری جام جهانی مشهود بود.

منفعت قطر

تصاویری از پنت‌هاوس اینفانتینو در یکی از بزرگ‌ترین هتل‌های جهان در قطر منتشر و در خبری اعلام شد فیفا از این جام جهانی یک میلیارد دلار نفع برده است. اما نفع قطر از این میزبانی چقدر بوده است؟
یورونیوز گزارش داده که سرمایه‌گذاری ۳۰۰ میلیارد دلاری قطر برای جذب شش میلیون گردشگر جزء اهداف این کشور است. دوحه، پایتخت قطر، یکی از پررونق‌ترین بازارهای هتلداری و پذیرایی در جهان را دارد. این کشور حاشیه خلیج فارس به دنبال جذب شش میلیون گردشگر تا سال ۲۰۳۰ میلادی است. بخش پذیرایی و هتلداری قطر در سال‌های اخیر رشد زیادی داشته است. سرمایه‌گذاری ۲۲۰ میلیارد دلاری در زیرساخت‌ها از زمان اعطای میزبانی جام جهانی در سال ۲۰۱۰ به این صنعت رونق زیادی بخشید. موقعیت جغرافیایی قطر نیز به هتلداری در این کشور کمک کرده است.

بنا بر آخرین آمار دولتی، فاصله ۸۰ درصد از جمعیت جهان با قطر یک پرواز شش‌ساعته یا کمتر است. رقمی که برای قطر نوبدبخش است؛ زیرا این کشور امیدوار است تا سال ۲۰۳۰ بتواند شش میلیون گردشگر را جذب مکان‌هایی مثل شهر لوسیل کند.

بیش از ۱۵۰ هتل جدید برای جام جهانی فوتبال در قطر احداث شده است. انتظار می‌رود همه این زیرساخت‌ها در سال‌های آینده نیز میزبان گردشگران باشند. در واقع جام جهانی قطر نه‌تنها جایگاه قطر را در نقشه جهانی به عنوان مرکز گردشگری بین‌المللی و فعالیت‌های تجاری ترسیم می‌کند، بلکه رونق بزرگی برای اقتصاد این کشور به همراه خواهد داشت.

با وجود مبالغ هنگفتی که قطر برای ارتقای زیرساخت‌ها، بخش گردشگری، تولید برق، مخابرات و اینترنت 5G و حمل‌ونقل هزینه کرده است، تحلیلگران معتقدند این کشور همین حالا هم برنده است و در سال‌های بعد می‌تواند نتیجه سرمایه‌گذاری خود را ببیند. البته این کشور در ساخت هشت ورزشگاهش از چند فناوری استفاده کرده که به چند مورد آن اشاره می‌کنیم.

ورزشگاه کانترینی

این روزها بسیاری از ورزشگاه ۹۷۴ قطر به عنوان نخستین ورزشگاه قابل حمل جهان صحبت می‌کنند. هرچند این استانداردوم اولین بار در ۳۰ نوامبر سال ۲۰۲۱ برای افتتاحیه جام عرب مورد استفاده قرار گرفته. اما این روزها به دلیل قابل حمل‌ونقل بودن آن مورد توجه است. نام ۹۷۴ انتخابی برای این ورزشگاه که بر روی همین تعداد کانترینرهای حمل‌ونقل درج شده است، یادآور کد تلفن المللی قطر نیز هست. همچنین این ورزشگاه نوعی ادای احترام به صنعت دریانوردی قطر نیز هست و در کنار ساحل افق خلیج غربی دوحه برپا شده است تا کمی از مشکلات هوای گرم این کشور برطرف شود. جام جهانی شش‌ماه به عقب افتاد تا در پاییز برگزار شود و دمای هوا در قطر اندکی متعادل‌تر شود. این ورزشگاه که با عنوان «رأس ابوعبود» نیز شناخته می‌شود با ظرفیت ۴۰ هزار نفر قرار است پس از اتمام جام جهانی برچیده شود، صندلی‌ها و تجهیزات درون آن در دیگر سازه‌ها مورد استفاده قرار گیرد و مکان آن به عنوان توسعه ساحلی برای مردم محلی مورد استفاده قرار خواهد گرفت. همچنین امکان دارد این ایده برای انتقال و بازسازی ورزشگاه در مالدیواتوی اروگوئه برای میزبانی مسابقات جام جهانی فوتبال ۲۰۳۰ نیز مورد استفاده قرار گیرد.

این ورزشگاه در مدت سه سال با ایده مبتکرانه قابل حمل بودن ساخته شد و مورد توجه جهانیان قرار گرفت. سیستم تهویه طبیعی هوا در این ورزشگاه که نزدیک ساحل است، استفاده می‌شود؛ برخلاف دیگر ورزشگاه‌ها که به شکلی نوین هوا در آنها تصفیه می‌شود.

علیه سرود

دمای هوا در قطر همچنان به‌طور میانگین بین ۲۱ تا ۲۶ درجه سانتی‌گراد است. در هفت ورزشگاه دیگر قطر که برای بازی‌های جام جهانی مورد استفاده قرار می‌گیرند از سیستم خاصی برای تهویه هوا استفاده می‌شود. ورزشگاه‌ها با کمک انرژی خورشیدی، هوای بیرون را خنک و آن را از طریق شبکه‌هایی در اطراف زمین به داخل ورزشگاه هدایت می‌کنند. از این‌روز ورزشگاه‌ها نقش حائلی در برابر گرمای بیرون را ایفا می‌کنند و هرکدام با حیاتی از هوای خنک محافظت می‌شوند. طبق گفته دانشمندان قطری در این شیوه فقط هوا خنک نمی‌شود بلکه تمیز و خالص نیز می‌شود و هرکسی که دارای حساسیت هم باشد به راحتی می‌تواند در آنجا حضور داشته باشد.

کودکان

در ورزشگاه‌های قطری اتاق‌هایی خاص برای کودکان و افرادی با ویژگی‌های خاص در نظر گرفته شده است. این اتاق‌ها مخصوص افراد مبتلا به اوتیسم و سایر اختلال‌های عصبی است که نمی‌توانند فضای شلوغی سکوها را تحمل کنند. این اتاق‌ها به زمین بازی دید دارند و در عین حال تجهیزات نظیر فیبرهای اپتیکی، چراغ‌های ال‌ای‌دی، نورافکن‌های تعاملی، هدفون‌های بدون نویز و اسباب‌بازی‌های ضداسترس در آنها قرار دارد.

هوشمندسازی

در قطر تا آنجایی که شده است از ابزار هوشمند استفاده شده؛ از دستوبی‌های هوشمند که آب را مدیریت می‌کنند و با کمترین میزان مصرف می‌شود تا اتوبوس‌های هوشمند که از چین خریداری شده است.

همه متعجب شدند از عذرخواهی

آقای شریعتمداری در روزنامه کیهان و دلجویی از بازیکنان تیم ملی فوتبال؛ او هفته قبل آنها را به خاطر نخواندن سرود ملی، بی‌غیرت خوانده بود. پیش‌بینی تحلیلگران

این است که در آینده از این سنخ عذرخواهی‌ها زیاد خواهیم شنید. البته اثرات و پیامدهای آنچه در ۷۰ روز اخیر در خیابان‌ها جریان دارد، در همه ساحت‌ها محسوس خواهد بود و می‌توانیم در انتظار تغییرات جدی در فضای گفتمانی رسانه‌های خودی باشیم.

روند اعتماد به رسانه‌های وابسته به گروهی خاص در دو دهه گذشته، روندی کاهشی بوده و در پنج سال اخیر هم شیب بسیار تندی یافته است. دراین‌میان نقش روزنامه کیهان، ممتاز و بی‌بدیل بوده است. این روزنامه که در دوران پهلوی دوم توانسته بود حرفه‌ای‌ترین تحریریه آن روزگار را گردهم آورد، در جریان پیروزی انقلاب اسلامی، نقش مهمی ایفا کرد. بعد از انقلاب تا چندین سال، با وجود افت‌وخیزی که داشت، توانست روال طبیعی و حرفه‌ای خود را تا حدی حفظ کند و اعتماد مخاطبان خود را افتان و خیزان نگه دارد. تغییرات اوایل دهه ۷۰ در تیم مدیریت و سردبیری، به‌تدریج آن را از یک رسانه جمعی به تریبون ارتزگار یک نگرش سیاسی خاص تبدیل کرد. پس مخاطبان عام خود را از دست داد؛ اما توانست جایگاه منحصرفردی را در ساختار قدرت به دست آورد. نقش آفرینی کیهان بعد از پیروزی اصلاح‌طلبان در دوم خرداد ۱۳۷۶ بیشتر شد و در قامت منتقد جدی و تندرو دولت خاتمی، ضمن تخریب اصلاح‌طلبان و انسجام‌بخشی به جناح راست شکست‌خورده در انتخابات، توانست کادر خبری مورد نیاز برای خیرگزاری‌های جدید و نیز واحد مرکزی خبر رسانه ملی و نشریات اولگورایان را از محل تحریریه خود تأمین کند؛ به نحوی که در غیاب رسانه‌های جناح رقیب، یکه‌تاز میدان رسانه کشور شد. این موفقیت‌ها با حمایت ویژه مسئولان به دست آمد.

خطمشی این روزنامه و مجموعه رسانه‌های تکثیرشده از آن، خاص خودش بود. داشتن هدف انقلابی، استفاده از هر ابزار و وسیله‌ای را موجه می‌کرد. اصول و اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری، فریب‌کاری امپریالیسم خبری غرب، فرض می‌شد که برای تحمیق ملت‌های تحت ستم وضع شده و رعایت آن ژست روشنفکران غرپ‌زده است. به‌این‌ترتیب دستکاری و تحریف هدفمند اطلاعات و اخبار، بزرگ‌نمایی رقیق، کوچک‌نمایی رقیب، وارونه‌گویی، آمیختن عامدانه راست و دروغ و هر آنچه رقیب سیاسی را مضمحل و از میدان به در کند، رواج یافت.

شوربخانه نتیجه سه دهه فعالیت پرادانه این گروه رسانه‌ای، انتقال مرجعیت خبری به خارج از کشور، چسبندگی مخاطبان جوان و نوجوان به

هنر خوانی

سیلی مهم‌تر است یا ۴۰۰ سال برده‌داری؟

ویل اسمیت بازیگر مطرح سینمای جهان و هالیوود پس از سیلی‌ای که در اسکار بر گوش «کریس راک» نواخت، از سینمای جهان طرد شد تا اینکه کمپانی «ایل» ماه پیش اعلام کرد فیلم سینمایی «هاسازی» را اکران می‌کند. این اتفاق به‌شدت با حیرت مخاطبان و علاقه‌مندان سینما روبه‌رو شد. «هاسازی» بر اساس داستان واقعی یک برده فراری به نام گوردون ساخته شده است. عکس‌هایی از کمر برهنه او که به‌شدت از شلاق‌های یک ناظر شلاق خورده بود، در سراسر جهان در سال ۱۸۶۳ منتشر شد و جنبش لغو ظلم بردگی آمریکا را اثبات کرد. «آتونی فوکوا»، کارگردان این فیلم، در مصاحبه اخیر خود با مجله «وینیتی‌فر» در دفاع از این اکران گفت: «از نظر من این فیلم بزرگ‌تر از آن لحظه در مراسم اسکار است. ۴۰۰ سال بردگی مهم‌تر از یک لحظه است. امیدوارم مردم فیلم را با این تفکر ببینند و غرق در نقش‌آفرینی فوق‌العاده ویل اسمیت و تمام کار دشواری شوند که گروه ساخت فیلم انجام داده است. آیا سال‌ها بردگی و وحشی‌گری مهم‌تر از یک لحظه بد نیست؟ ما در هالیوود

بودیم و اتفاقات واقعا زشتی رخ داده و افراد زیادی بودند که جوایزی دریافت کرده‌اند که کارهای بدی انجام داده‌اند؛

◆ پنبه از محصولات مهم و راهبردی خراسان شمالی است که به لحاظ طول الیاف و رنگ مرغوبیت بالایی دارد. همه‌ساله برداشت این محصول در خراسان شمالی از اوایل آبان آغاز می‌شود. عکس: وحید خادمی، ایرنا

نظر خوانی

تأملاتی در نظام نمایندگی

وقتی مشغول اجرای پروژه بهمسازی چهاره‌های میدان و خیابان بهارستان بودیم، برای اقدامات تعیین‌بخشی، توفیق مطالعه اقدامات مجالس شورای ملی ایران را تا پایان مجلس دوازدهم (از آغاز تا پایان دوره رضاشاه) برای تهیه متون کتیبه‌های آن مجالس داشتم (چکیده آنها در هفت کتیبه در ضلع شرقی میدان بهارستان نصب شدند).

همان موقع توجهم به سبک نمایندگی صنفی در مجلس شورای ملی یا همان قانون‌گذاری جلب شد. هم‌اکنون نمایندگی در جهان پیشرفته، سیاسی- جغرافیایی است. به این معنا که نمایندگان مجالس مقننه از زمینه جغرافیایی کوچک‌تر از کشور و عمدتاً از سوی احزاب با برنامه‌ای خاص معرفی و انتخاب می‌شوند. با توجه به اینکه دوره‌های نخست مجالس مقننه ایران با ترکیب و سهمیه‌بندی صنفی- طبقاتی (تجار، پیشه‌وران، اعیان، روحانیان و ملاکین) تشکیل می‌شد، به نظرم آمد ترکیب‌بندی صنفی- جغرافیایی- حزبی به شنیده‌شدن صداهای بیشتر و تکنیکی‌ترشدن مجالس ملی مقننه کمک بیشتری می‌کند.

از کارآمدی دموکراسی دولت-شهرهای یونان قدیم بسیار ستایش شنیده‌ایم. در این دولت-شهرها همه مردان آزاد حق رأی داشتند و تصمیمات لازم برای اداره دولت را مستقیم و بی‌واسطه انجام می‌دادند. البته امروزه همه می‌گویند این شیوه دموکراسی مستقیم/مشارکتی برای شهرها و دولت‌هایی با جمعیت‌های زیر ۱۵ هزار نفر مناسب است و نه شهرها و کشورهای چندده‌میلیونی کنونی.

اینگ اما با ظهور و فراگیری اینترنت حتما می‌توان این محدودیت جمعیت جمعیت میلیونی را با پیام‌رسان‌هایی نظیر ایمیل یا اپلیکیشن‌ها (با کد ملی یکتا)، مرتفع و حضور مشارکتی آحاد مردم را به‌طور مستقیم در تصمیم‌گیری‌ها محقق کرد. به این شیوه دموکراسی مستقیم، نمایندگان به جای تصمیم‌گیری، با بررسی تخصصی لویاح و طرح‌ها، صرفاً تصمیم‌سازی می‌کنند و سپس مردم در زمان‌های مشخصی با همان ایمیل یا اپلیکیشن‌های مشابه (کد ملی یکتا) به‌طور مستقیم رأی می‌دهند و در تقنین مستقیماً مشارکت می‌کنند. به این ترتیب، کاستی و عیب دموکراسی‌های نمایندگی کنونی، یعنی مشارکت مقطعی مردم آن‌هم در زمان انتخابات، کاملاً مرتفع می‌شود و از سوی دیگر بررسی تخصصی لویاح و طرح‌ها از سوی نمایندگان مردم نیز میسر می‌شود. همچنین برای بهبود تأثیر رأی مردم در سرنوشت‌شان می‌توان با ایجاد حق رأی دارای ضرب در سامانه رأی‌گیری، برای آحاد مردم این امکان را فراهم کرد که بتوانند در آن بخش از انتخابات که برایشان ارزش بیشتری دارد، مجدانه و مؤثر شرکت کنند و در آن بخش یا بخش‌هایی از انتخابات که برایشان کم‌ارزش‌تر هستند، به همین شیوه کمتر مشارکت کنند یا اصلاً مشارکت نکنند. رأی ضربی یعنی اختصاص چندین حق رأی برای هر شخص واجد رأی‌دادن در بازه زمانی مشخص. برای مثال هر شخص حق ۵۰ رأی برای ۱۰ انتخابات پیش‌رو را داشته باشد. به این ترتیب، شخص ممکن است در انتخاباتی نظیر اعضای شورای شهر یا شهردار با حق (ضریب) چهار رأی مشارکت کند و در انتخابات مجلس ملی با ضریب دو رأی و در انتخابات مجلس سنا با یک رأی یا اصلاً شرکت نکند. بر این اساس شهروندان به میزان علاقه‌مندی و منافع‌شان از حق رأی خود استفاده می‌کنند و بنابراین عیب رأی برابر همه در همه موضوعات برچیده می‌شود.

اما نکته دیگری که در کشورهایی نظیر ما که تک‌مجلسی هستند وجود دارد، این است که همواره این احتمال وجود دارد تا نمایندگانی که بدون شاخصه‌های تخصصی به مجالس وارد می‌شوند، بی‌توجه به پیامدها تحت تأثیر فضای شورآفرین عمومی، به لغو برخی قوانین یا تصویب برخی قوانین دست یازند که با منافع آتی یا بلندمدت مردم در تضاد باشد. به این ترتیب وجود مجلس سنا که ترکیبی از نمایندگان مجلس عادی و نمایندگانی دارای تجارب چندین‌ساله اداری/مدنی است و از میان نامزدان با صلاحیت تخصصی از سوی تشکل‌های مردم‌نهاد و نمایندگان مجلس برگزیده می‌شوند، می‌تواند برای تصویب یا لغو برخی از تصمیمات کلان‌کشوری تصمیم‌گیری کند.